

**LABIRINT KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ
SPORT EGYESÜLET
CSERSZEGTOMAJ**

Barát u. 3.
8372

**BALATONI NEMZETI PARK
IGAZGATÓSÁG
CSOPAK**

Kossuth u. 16.
8229

Tárgy: 2006. évi Beszámoló jelentés

**Beszámoló jelentés
a
Labirint Karszt- és Barlangkutató Sport Egyesület
2006. évi kutatási eredményeiről**

Sport Egyesületünk a 2006. évi kutatási terv alapján végezte munkáját, melyek a következők voltak:

I. Feltáró kutatás:

A 2005. évben a Balatoni Nemzeti Parkkal kötött szerződés alapján, melynek első üteme 2005. november és 2006. május között került elvégzendésre; a Cserszegtomaji kútbarlang újratérképezéséről (poligontérkép) I. ütem 2400 m szülő szerződés megvalósítása teljes igénybevételünket kérte, így feltáró kutatást csoportunk nem tudott teljes intenzitással végezni, minden időnkét kitöltötte a térképezés, így feltáró kutatásaink folytatását a 2007. évben tervezzük.

II. Tudományos vizsgálatok:

1. A debreceni ATOMKI- vel együttműködve, minden évben rendszeresen végeztük a detektorcseréket. A 2005. évben előzetes egyeztetés alapján félévenként cseréltük a detektorokat, a 2006. évben a 2005. második félévben lehelyezett detektorok maradtak a barlangban.
2. A Veszprémi Egyetemről Kávási Norberttől nem kaptunk értesítést a detektorok cseréjéről (korábbi években havonta végeztük el a detektorok cseréjét a barlangban).
3. A tervezett egyéb a Cserszegtomaji kútbarlangban végzett klimatológiai mérések ez idáig (műszerek hiányában) nem valósulhattak meg. Az egyeztetések folynak.
4. Megfigyeléseink a Cserszegtomaji kútbarlangban a térképezések során:
a Cserszegtomaji kútbarlang felmérése során tett megfigyeléseink alapján a barlangot két részre oszthatjuk:
ÉK-i labirintus és D-i labirintus

ÉK-i labirintus:

Megfigyeléseink alapján a mérések során a függőkompassz nehezebben állt be (akadozás, kilengés), több időt vett igénybe az adatok leolvasása. Néhány pontot több

alkalommal is le kellett olvasnunk ellenőrzésként. Ez időnként munka- felhalmozódást jelentett, vagyis dupla mérési munkát.

D-i labirintus:

A függőkompassz az Ék- i labirintushoz képest kevesebb akadozást mutatott, de itt is néhány helyen igen nehezen tudtuk leolvasni az értékeket.

LEHETSÉGES OKOK:

1. FEDŐ PIRITTARTALMA

A fedő pirittartalma konkréciók alakjában jelenik meg. A Cserszegtomajon 1951- től megkezdett piritbányászat során egyértelművé vált, hogy a piritkonkréció nem alkot összefüggő több tucat km²- nyi területet, a piritkonkréciók eloszlása teljesen szabálytalan (*Erdélyi Mihály, A cserszegtomaji piritkutató III., IV. sz. melléklet*).

A Cserszegtomaji kútbarlangban a limonit a második leggyakrabban előforduló képződmény. Feltárásaink során több, eddig nem ismert helyen fedtünk fel a barlangban limonitcseppköveket. A limonitcseppkövek előfordulási helye leginkább a mélyebb zónákban található tömegesen: Nyák- terem, Fekete- ág, Alba Regia- terem, ezeken a területeken magas a páratartalom és állandósult a talajon a nyálkás sáros felszín.

Képződése a fedő pirittartalom bomlásához köthető, barlangban való előfordulása a fedő pirit konkréció kiterjedésétől függ. Helyenként egy- két limonitcseppkő helyezkedik el, máshol csoportokat alkot.

A mélyebben fekvő területek előtt, mint pl. Nagy tölcsér, Holt- tó környékén eddig még nem tapasztalt, vagy eddig még le nem írt és meg nem talált vanadinit ásványhoz hasonló kiválásokat fedtünk fel, amely a galenit oxidációs övi ásványa.

A limonitcseppkövek a pirittartalom jelenlétét bizonyítják, mely alaptényező lehet a függőkompassz időnkénti zavartságánál.

2. BEOMLÁSOK, LESZAKADT FŐTÉK

Szemmel láthatóan nehezebben működött a függőkompassz beszakadt főték környezetében.

A barlang több pontján is történt már ilyen beszakadás (pl. Szürke- terem, Kis szürke- terem). A szürke agyag befolyások szintén utalhatnak beszakadásokra, melyet a barlangban igen szép számban találhatunk.

A gyenge főtészerkezet beomlása után egyes rétegek leszakadásával közelebb került a barlangi légtérhez az esetleges fedő pirittartalom, mely zavarhatta méréseink pontosságát.

3. VEZETÉK

Számon tarthatjuk még a barlangban világítást szolgáló vezetéket, mint esetleges mérésben zavaró tényezőt.

4. MÁGNESES DEKLINÁCIÓ

Méréseink során megfigyelhetőek voltak az ingadozások is, amelyek szintén befolyásoló tényezőkké válhattak.

5. SZÜKÜLETEK, KUSZODÁK

A felmérés körülményei c. fejezetben már megemlített szűkületek, kuszodák igen jellemzőek a barlangra, melyek helyenként igen megnehezítették méréseinket. Ezeken a helyeken két fő tudott térképezni –szűk lehetőségek között- mivel helyenként már önmagában a sisak is kitöltötte a járatot, hason fekve lehetett csak közlekedni, így hibalehetőségként felmerülhetnek, a rossz rálátási viszonyok a műszer leolvasására, mely az egyes hurkok zárásánál összeadódhata játszhatnak fontos szerepet.

MINDEZEN TÉNYEZŐK EGYÜTT,
VAGY KÜLÖN- KÜLÖN BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐKÉNT
SZOLGÁLHATTAK
MÉRÉSEINK SORÁN

III. Dokumentációs tevékenység:

1. A Feltáró kutatás c. fejezetben már megemlített térképezési munka teljes mértékben kitöltötte időnként a 2006. évben.

A felmérést a Balatoni Nemzeti Park megbízásából a Labirint Karszt- és Barlangkutató Sport Egyesület végezte el. A felmérést Takács Ferdinánd vezette. A térképezést végezték: Balogh Csaba, Szalai Veronika, Szencz Livia, Takács Ferdinánd

A megbízás első üteme a barlang poligontérképének elkészítésére vonatkozott (kb. 2400 m). A Cserszegtomaji kútbarlang teljes hossza az előzetes ismeretek szerint kb. 2400 m-re volt tehető. A térképezési ütem 2005. november 14. - 2006. május 31. között zajlott. A felmérés során 2404, 930 m- t sikerült felmérni. Ez az összhosszúság a szerződésben kötött 2400 méternek felel meg. A barlang teljes hossza várhatóan a 3000 m- t, vagy ezt is meghaladhatja, mert még nincs feltérképezve: Vörös- ág, Micimackó- terem, Ebédlő- Alba Regia- terem összekötő járat, Körút, Kis szürke- terem és Homokozó közötti járatrendszer, Kormos- ág, Fekete- ág nagy része, Dornyai- terem és környéke, Nyák- teremtől a Teve- ág a Teve-, Karácsony-, Húsvét- ág, Kút kuszoda végpontjai.

A felmért szakasz összesen: 2006. május 31- ig 2404,930 m

A FELMÉRÉS KÖRÜLMÉNYEI

A térképezést általában 3 fő végezte, azonban a szűkebb járatokban- melyekkel nem fukarkodik a barlang- 2 fő tudott térképezni.

A szűk járatokban helyenként igen nagy kihívást jelentett a műszer leolvasása, időnként még a járatban való elhelyezkedés (elférés), áthaladás is problémásnak bizonyult. Azonban a térképezéssel egyik kitűzött célunk az volt, hogy a barlang minden pontján lehetőség szerint eljussunk a végpontokra, ugyanis így lehet pontosabb képet adni az esetlegesen kisebb bontásokkal összeköthető járatokról, melyek segítségével a barlangban egyszerűbben és rövidebb távon közlekedhetünk. De irányt mutathatnak további feltárások szempontjából is. Egy nap átlagosan 90- 110 métert tudunk felmérni.

Barlamban való tartózkodásunk idejét és óraszám mennyiségét teljes mértékben az adott légnyomás határozta meg. Alacsony légnyomás esetén méréseink a barlang É-i labirintusára, vagy a barlang bejáratához közelebb eső, ezáltal jobb szellőzöttségű területekre korlátozódtak, vagy éppen elmaradtak. Ilyenkor a barlangban a CO² oly nagymértékben feldúsul, hogy egyes esetekben már a kút aljánál (barlang fogadó terme) az öngyújtó és a gyufa egyaránt nem gyulladt meg. 2006. május 1- jétől tudunk beszerezni barográfot, amely rajzolja a légnyomásváltozást, ebből az utolsó 3 heti adatok fénymásolatát is mellékeljük illusztrációként, hogy milyen körülmények között kellett végezni a térképezést.

2. A 2006. évben is számos publikáció jelent meg csoportunkról.

IV. Barlang állapotának megóvása:

Cserszegtomaji kútbarlang:

barlangban tartózkodásunk idején figyelemmel kísérjük az esetleges barlangállami változásokat (pl. Helikon- terem, talpszint szemmel látható süllyedése), a kútban a barlang bejáratánál lefektetett deszkák karbantartása. Szabó Pál Zoltán- terem ácsolatának karbantartása. Az esetleges tőrak során elhagyott hulladék összeszedése.

Apalányai- barlang, Újévi kétlik- barlang, Lovaskatona 3.sz.-barlang, Húsvéti ülőfás- barlang, Sikalika- barlang, Vár- barlang:

a Keszthelyi- hegységben végzett tőrakaink során figyelmünk kiterjedt a barlangok állapotának rendszeres vizsgálatára, barlang bejáratának állapota, barlang bejárása esetleges barlangállami változás megfigyelése.

V. Csoport élet:

1. Rendszeres tőrak a Keszthelyi- hegységben felszínen és annak barlangjaiban (pl. Csodabogyós- barlang)
2. Valamint tőrak a Bp.-i Mátyás- hegyi- barlangban

Cserszegtomaj, 2007. február 12.

Tisztelettel:

LABIRINT K.B.S.E.
8372 Cserszegtomaj
Barát u. 3.
Adósz.: 18967779-1-20
Munkasz.: 80800028-10220982

.....
Takács Ferdinánd
Labirint KBSE elnök

**LABIRINT KARSZT- ÉS
BARLANGKUTATÓ SPORT EGYESÜLET**
CSERSZEGTOMAJ
Barát u. 3.
8372
Tel.: 06-30/2608356

Kutatási terv
2007.

Kutatási program

2007. évi kutatási programunk alábbi felsorolt tervezett pontjainak végrehajtását nagyban befolyásolja, hogy 2007. május 31-ig a Cserszegtomaji kútbarlang még fel nem térképezett poligontréképét el kell végeznünk, és csak ezután tudunk a többi kutatási feladatokkal foglalkozni.

I. Feltáró kutatás

- 1) Apalányai- barlang, Újévi kétlik- barlang kutatását ez évben tovább folytatjuk a múzeum által megadott irányelvek alapján
- 2) Rezi község közigazgatási területéhez tartozó 2004. évben már megkezdett feltáró kutatásokat folytatjuk: elsősorban a Húsvéti ülőfás- barlangra koncentrálunk, de ha az energiánk engedi, akkor az Ilona árok; Vadlán- lik- barlang, Rezi Vár- barlang, Lovaskatona 3. sz.- barlangban is megkíséreljük a feltáró kutatást.
- 3) Cserszegtomaji kútbarlang kutatását nagyban befolyásolja a CO₂ jelenléte, ezért a barlangban a Helikon-, és Lovassy- terem Ny-i végpontjainak feltáró kutatását helyezzük előtérbe, és ha az időjárási viszonyok engedik az Alba Regia- terem végpontjainak feltáró kutatását, Szabó Pál Zoltán- teremben talált „Alsó szint” továbbkutatását is szeretnénk folytatni.

II. Klimatológiai vizsgálatok

A debreceni ATOMKI nyomdetektorait, valamint a Veszprémi Egyetem Radiokémia Tanszékéről Kávási Norbert nyomdetektorait továbbra is cserélnénk, ha az együttműködő partnerek is akarnák.

III. Térképezési munkálatok

Feltáró kutatásaink eredményessége esetén az I.-s pontban megjelölt barlangok térképezését folyamatosan végezzük.

IV. Barlangok állapotának megóvása

Ha a Húsvéti ülőfás- barlang továbbkutatása során eredményt érünk el (jelenleg 17 m mélyen vagyunk és ez a mélység tovább nő), akkor a barlang megóvása érdekében szükségessé válik a barlang zárhatóvá tétele, amelynek megvalósítására tervet készítünk melyet a Barlangtani Intézet engedélyezésével, Rezi község Önkormányzata támogatásával megvalósítunk. Az I.-s pontban felsorolt barlangok kutatása során a barlangvédelmi szempontokat szigorúan figyelembe vesszük. Ezen barlang bezárása megítélésünk szerint még nem indokolt. A barlangok állagát a kutatásaink szünetében is folyamatosan ellenőrizzük.

V. Csoport élet

Túrákat tervezünk Magyarország barlangjaiba 2007-ben: Aggteleki karszt és a budai barlangok meglátogatása a célunk.

A barlangokban végzendő munkáink során maximálisan szem előtt tartjuk az élet, természet és barlangvédelmi szempontokat.

Cserszegtomaj, 2007. február 12.

Takács Ferdinánd
Labirint KBSE elnök

LABIRINT K.B.S.E.
8372 Cserszegtomaj
Barát u. 3.
Adósz.: 18967779-1-20
Bankk.: 80800028-10220982

**LABIRINT KARSZT- ÉS
BARLANGKUTATÓ SPORT EGYESÜLET
CSERSZEGTOMAJ**

Barát u. 3.

8372

Tel.: 06-30/2608356

Balatoni Nemzeti Park Igazgatóság

8229 Csopak, Kossuth u. 16.

Korbély Barnabás r.

Tárgy: kutatási jelentés

Kutatási jelentés

a

Labirint Karszt- és Barlangkutató Sport Egyesület

Apalányai- barlangban

2006- ban végzett munkájáról

A 2006. évben is figyelemmel kísértük (2004. évben kötött megállapodás alapján, mely létrejött Bányakapitányság, Nemzeti Park, Labirint KBSE) a bányászati tevékenység miatt veszélyeztetett barlang állapotát. Az ígért szeizmikus műszer lehelyezése nem történt meg a barlangban - barlangban való elhelyezését korábban a Bányakapitányság rendelte el - erről nem kaptunk tájékoztatást. Terepbejárásaink során a barlang környékén és a barlangban nem tapasztaltunk rongálódást.

Cserszegtomaj, 2007. január 12.

Tisztelettel:

.....
Takács Ferdinánd
Labirint KBSE elnök

**LABIRINT KARSZT- ÉS
BARLANGKUTATÓ SPORT EGYESÜLET**
CSERSZEGTOMAJ
Barát u. 3.
8372
Tel.: 06-30/2608356

Balatoni Nemzeti Park Igazgatóság
8229 Csopak, Kossuth u. 16.
Korbély Barnabás r.

Tárgy: kutatási jelentés

Kutatási jelentés
a
Labirint Karszt- és Barlangkutató Sport Egyesület
Lovaskatona 3.sz.- barlangban
2006- ban végzett munkájáról

A barlang további feltáró kutatását illetően a jövőben mindenképpen szándékunkban áll folytatni. Az oldásformák alapján hévizes eredetű barlang két terméből is nyíló kürtők igen ígéretesnek látszanak. Terepbejárásaink során figyelemmel kísértük a barlang állapotát, nem tapasztaltunk sem a környéken, sem a barlangban változást - rongálódást.

A barlang további feltárására már csak 2007-ben lesz lehetőségünk. A 2006- ban elvégzett Cserszegtomaji kútbarlang újratérképezése kitöltötte teljes mértékben tevékenységünket.

A jövőben e fent említett két teremből nyíló kürtők megbontását tervezzük.

Cserszegtomaj, 2007. január 12.

Tisztelettel:

.....
Takács Ferdinánd
Labirint KBSE elnök

**LABIRINT KARSZT- ÉS
BARLANGKUTATÓ SPORT EGYESÜLET
CSERSZEGTOMAJ**

Barát u. 3.

8372

Tel.: 06-30/2608356

Balatoni Nemzeti Park Igazgatóság

8229 Csopak, Kossuth u. 16.

Korbély Barnabás r.

Tárgy: kutatási jelentés

Kutatási jelentés

a

Labirint Karszt- és Barlangkutató Sport Egyesület

Húsvéti ülőfás- barlang

2006- ban végzett munkájáról

A barlang jelenlegi talpszintje 17 méter mélyen helyezkedik el. Itt jelent meg az addigi legnagyobb kitöltés nélküli üreg, ahová egy kisebb termetű ember be is tud kúszni.

Terepbejárásaink során figyelemmel kísértük a barlang állapotát, a barlang környékén és a barlangban nem tapasztaltunk semmilyen változást - romlást.

A barlang ígéretesnek látszó további feltáró kutatását 2007-ben folytatjuk, mivel 2006-ban minden időnkét kitöltötte a Cserszegtomaji kútbarlang újratérképezése.

Cserszegtomaj, 2007. január 12.

Tisztelettel:

.....
Takács Ferdinánd
Labirint KBSE elnök

**LABIRINT KARSZT- ÉS
BARLANGKUTATÓ SPORT EGYESÜLET**
CSERSZEGTOMAJ
Barát u. 3.
8372
Tel.: 06-30/2608356

Balatoni Nemzeti Park Igazgatóság
8229 Csopak, Kossuth u. 16.
Korbély Barnabás r.

Tárgy : kutatási jelentés

Kutatási jelentés
a
Labirint Karszt- és Barlangkutató Sport Egyesület
Rezi vadlán-lik
2006- ban végzett munkájáról

A korábbi években végzett bontások során mintegy 12 métert előrehaladva egyértelművé vált, hogy a barlang több irányba is elágazik, és nem csak a hegy lábával párhuzamosan folytatódik. A barlang továbbkutatását jelenleg időlegesen szüneteltetjük, mivel a barlangtól É-ra a Húsvéti ülőfás- barlang ígéretesebbnek bizonyul.
Terepbejárásaink során a barlang környékén és a barlangban nem tapasztaltunk rongálódást.

Cserszegtomaj, 2007. január 12.

Tisztelettel:

.....
Takács Ferdinánd
Labirint KBSE elnök

**LABIRINT KARSZT- ÉS
BARLANGKUTATÓ SPORT EGYESÜLET**
CSERSZEGTOMAJ

Barát u. 3.
8372
Tel.: 06-30/2608356

Balatoni Nemzeti Park Igazgatóság
8229 Csupak, Kossuth u. 16.
Korbély Barnabás r.

Tárgy: kutatási jelentés

Kutatási jelentés
a
Labirint Karszt- és Barlangkutató Sport Egyesület
Rezi vár- barlang
2006- ban végzett munkájáról

A barlang feltérképezése során megállapítottuk, hogy a barlangban végzett feltáró kutatással jelentős mértékben növelhetnénk a barlang jelenlegi hosszát.
A jövőben érdemes lenne megbontani az egyes végpontokat.
Terepbejárásaink során nem tapasztaltunk változást a barlangban és a bejárat környékén sem.

Cserszegtomaj, 2007.január 12.

Tisztelettel:

.....
Takács Ferdinánd
Labirint KBSE elnök

**LABIRINT KARSZT- ÉS
BARLANGKUTATÓ SPORT EGYESÜLET
CSERSZEGTOMAJ**

Barát u. 3.
8372
Tel.: 06-30/2608356

Balatoni Nemzeti Park Igazgatóság
8229 Csopak, Kossuth u. 16.
Korbély Barnabás r.

Tárgy: kutatási jelentés

Kutatási jelentés
a
Labirint Karszt- és Barlangkutató Sport Egyesület
Sinkalika- barlang (Rezi- barlang), Vár barlang
2006- ban végzett munkájáról

A 2006. évben a Cserszegtomaji kútbarlang újratérképezése igen hosszúra nyúlt, így egyéb feltáró kutatásokra nem maradt sem időnk, sem energiánk.

2007. évi terveink között szerepel, hogy e két barlang egyes ígéretesnek látszó végpontjait és forrástölcséreit megbontjuk.

Terepbejárásaink során nem tapasztaltunk egyik barlang állapotában sem változást.

Cserszegtomaj, 2007. január 12.

Tisztelettel:

.....
Takács Ferdinánd
Labirint KBSE elnök

**LABIRINT KARSZT- ÉS
BARLANGKUTATÓ SPORT EGYESÜLET**
CSERSZEGTOMAJ

Barát u. 3.
8372
Tel.: 06-30/2608356

Balatoni Nemzeti Park Igazgatóság
8229 Csopak, Kossuth u. 16.
Korbély Barnabás r.

Tárgy: kutatási jelentés

Kutatási jelentés
a
Labirint Karszt- és Barlangkutató Sport Egyesület
Újévi kétlik- barlang
2006- ban végzett munkájáról

A tavalyi előtti év után 2006-ban sem kaptunk jelzést a Balatoni Múzeumtól a barlang lehetséges további feltáró kutatását illetően.

A múzeum igazgatójának ígéretének megfelelően várjuk további rendelkezését a barlang további sorsát illetően.

A barlang állapotában nem következett be változás.

Cserszegtomaj, 2007. január 12.

Tisztelettel:

.....
Takács Ferdinánd
Labirint KBSE elnök

**LABIRINT KARSZT- ÉS
BARLANGKUTATÓ SPORT EGYESÜLET
CSERSZEGTOMAJ**

Barát u. 3.

8372

Tel.: 06-30/2608356

Balatoni Nemzeti Park Igazgatóság

8229 Csopak, Kossuth u. 16.

Korbély Barnabás r.

Tárgy: kutatási jelentés

Kutatási jelentés

a

Labirint Karszt- és Barlangkutató Sport Egyesület
Cserszegtomaji kútbarlangban
2006- ban végzett munkájáról

A 2005. évben a Balatoni Nemzeti Parkkal kötött szerződés alapján, melynek első üteme 2005. november és 2006. május között került elvégzendésre; a Cserszegtomaji kútbarlang újratérképezéséről (poligontérkép) I. ütem 2400 m szőlő szerződés megvalósítása teljes igénybevételünket kérte, így feltáró kutatást csoportunk nem tudott teljes intenzitással végezni, minden időnkét kitöltötte a térképezés, így feltáró kutatásaink folytatását a 2007. évben tervezzük.

5. A debreceni ATOMKI- vel együttműködve, minden évben rendszeresen végeztük a detektorcseréket. A 2005. évben előzetes egyeztetés alapján félévenként cseréltük a detektorokat, a 2006. évben a 2005. második félévben lehelyezett detektorok maradtak a barlangban.
6. A Veszprémi Egyetemről Kávási Norbertől nem kaptunk értesítést a detektorok cseréjéről (korábbi években havonta végeztük el a detektorok cseréjét a barlangban).
7. A tervezett egyéb a Cserszegtomaji kútbarlangban végzett klimatológiai mérések ez idáig (műszerek hiányában) nem valósulhattak meg. Az egyeztetések folynak.
8. Megfigyeléseink a Cserszegtomaji kútbarlangban a térképezések során:
a Cserszegtomaji kútbarlang felmérése során tett megfigyeléseink alapján a barlangot két részre oszthatjuk:
ÉK-i labirintus és D-i labirintus

ÉK-i labirintus:

Megfigyeléseink alapján a mérések során a függőkompassz nehezebben állt be (akadozás, kilengés), több időt vett igénybe az adatok leolvasása. Néhány pontot több alkalommal is le kellett olvasnunk ellenőrzésként. Ez időnként munka- felhalmozódást jelentett, vagyis dupla mérési munkát.

D-i labirintus:

A függőkompassz az Ék- i labirintushoz képest kevesebb akadozást mutatott, de itt is néhány helyen igen nehezen tudtuk leolvasni az értékeket.

LEHETSÉGES OKOK:

1. FEDŐ PIRITTARTALMA

A fedő pirittartalma konkréciók alakjában jelenik meg. A Cserszegtomajon 1951- től megkezdett piritbányászat során egyértelművé vált, hogy a piritkonkréció nem alkot összefüggő több tucat km²- nyi területet, a piritkonkréciók eloszlása teljesen szabálytalan (*Erdélyi Mihály, A cserszegtomaji piritkutató III., IV. sz. melléklet*).

A Cserszegtomaji kútbarlangban a limonit a második leggyakrabban előforduló képződmény. Feltárásaink során több, eddig nem ismert helyen fedtünk fel a barlangban limonitcseppköveket. A limonitcseppkövek előfordulási helye leginkább a mélyebb zónákban található tömegesen: Nyák- terem, Fekete- ág, Alba Regia- terem, ezeken a területeken magas a páratartalom és állandósult a talajon a nyálkás sáros felszín.

Képződése a fedő pirittartalom bomlásához köthető, barlangban való előfordulása a fedő pirit konkréció kiterjedésétől függ. Helyenként egy- két limonitcseppkő helyezkedik el, máshol csoportokat alkot.

A mélyebben fekvő területek előtt, mint pl. Nagy tölcsér, Holt- tó környékén eddig még nem tapasztalt, vagy eddig még le nem írt és meg nem talált vanadinit ásványhoz hasonló kiválásokat fedtünk fel, amely a galenit oxidációs övi ásványa.

A limonitcseppkövek a pirittartalom jelenlétét bizonyítják, mely alaptényező lehet a függőkompassz időnkénti zavartságánál.

2. BEOMLÁSOK, LESZAKADT FŐTÉK

Szemmel láthatóan nehezebben működött a függőkompassz beszakadt főték környezetében.

A barlang több pontján is történt már ilyen beszakadás (pl. Szürke- terem, Kis szürke- terem). A szürke agyag befolyások szintén utalhatnak beszakadásokra, melyet a barlangban igen szép számban találhatunk.

A gyenge főtészerkezet beomlása után egyes rétegek leszakadásával közelebb került a barlangi légtérhez az esetleges fedő pirittartalom, mely zavarhatta méréseink pontosságát.

3. VEZETÉK

Számon tarthatjuk még a barlangban világítást szolgáló vezetéket, mint esetleges mérésben zavaró tényezőt.

4. MÁGNESES DEKLINÁCIÓ

Méréseink során megfigyelhetőek voltak az ingadozások is, amelyek szintén befolyásoló tényezőkké válhattak.

5. SZÜKÜLETEK, KUSZODÁK

A felmérés körülményei c. fejezetben már megemlített szűkületek, kuszodák igen jellemzőek a barlangra, melyek helyenként igen megnehezítették méréseinket. Ezeken a helyeken két fő tudott térképezni –szűk lehetőségek között- mivel helyenként már önmagában a sisak is kitöltötte a járatot, hason fekve lehetett csak közlekedni, így hibalehetőségként felmerülhetnek, a rossz rálátási viszonyok a műszer leolvasására, mely az egyes hurkok zárásánál összeadódhatva játszhatnak fontos szerepet.

MINDEZEN TÉNYEZŐK EGYÜTT,
VAGY KÜLÖN- KÜLÖN BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐKÉNT
SZOLGÁLHATTAK
MÉRÉSEINK SORÁN

1. A Feltáró kutatás c. fejezetben már megemlített térképezési munka teljes mértékben kitöltötte időnket a 2006. évben.

A felmérést a Balatoni Nemzeti Park megbízásából a Labirint Karszt- és Barlangkutató Sport Egyesület végezte el. A felmérést Takács Ferdinánd vezette. A térképezést végezték: Balogh Csaba, Szalai Veronika, Szencz Livia, Takács Ferdinánd

A megbízás első üteme a barlang poligontérképének elkészítésére vonatkozott (kb. 2400 m). A Cserszegtomaji kútbarlang teljes hossza az előzetes ismeretek szerint kb. 2400 m-re volt tehető. A térképezési ütem 2005. november 14. - 2006. május 31. között zajlott. A felmérés során 2404, 930 m- t sikerült felmérni. Ez az összhosszúság a szerződésben kötött 2400 méternek felel meg. A barlang teljes hossza várhatóan a 3000 m- t, vagy ezt is meghaladhatja, mert még nincs feltérképezve: Vörös- ág, Micimackó- terem, Ebédlő- Alba Regia- terem összekötő járat, Körút, Kis szürke- terem és Homokozó közötti járatrendszer, Kormos- ág, Fekete- ág nagy része, Dornyai- terem és környéke, Nyák- teremtől a Teve- ág a Teve-, Karácsony-, Húsvét- ág, Kút kuszoda végpontjai.

A felmért szakasz összesen: 2006. május 31- ig 2404,930 m

A FELMÉRÉS KÖRÜLMÉNYEI

A térképezést általában 3 fő végezte, azonban a szűkebb járatokban- melyekkel nem fukarkodik a barlang- 2 fő tudott térképezni.

A szűk járatokban helyenként igen nagy kihívást jelentett a műszer leolvasása, időnként még a járatban való elhelyezkedés (elférés), áthaladás is problémásnak bizonyult. Azonban a térképezéssel egyik kitűzött célunk az volt, hogy a barlang minden pontján lehetőség szerint eljussunk a végpontokra, ugyanis így lehet pontosabb képet adni az esetlegesen kisebb bontásokkal összeköthető járatokról, melyek segítségével a barlangban egyszerűbben és rövidebb távon közlekedhetünk. De irányt mutathatnak további feltárások szempontjából is. Egy nap átlagosan 90- 110 métert tudtunk felmérni.

Barlangban való tartózkodásunk idejét és óraszám mennyiségét teljes mértékben az adott légnyomás határozta meg. Alacsony légnyomás esetén méréseink a barlang É-i labirintusára, vagy a barlang bejáratához közelebb eső, ezáltal jobb szellőzöttségű területekre korlátozódtak, vagy éppen elmaradtak. Ilyenkor a barlangban a CO² oly nagymértékben feldúsul, hogy egyes esetekben már a kút aljánál (barlang fogadó terme) az öngyújtó és a gyufa egyaránt nem gyulladt meg. 2006. május 1- jétől tudtunk beszerezni barográfot, amely rajzolja a légnyomásváltozást, ebből az utolsó 3 heti adatok fénymásolatát is mellékeljük illusztrációként, hogy milyen körülmények között kellett végezni a térképezést.

A barlangban tartózkodásunk idején figyelemmel kísérjük az esetleges barlangállagi változásokat (pl. Helikon- terem, talpszint szemmel látható süllyedése), a kútban a barlang bejáratánál lefektetett deszkák karbantartása. Szabó Pál Zoltán- terem ácsolatának karbantartása. Az esetleges túrák során elhagyott hulladék összeszedése.

A 2007.évben folytatjuk a barlang újratérképezését, valamint ha időnk és energiánk engedi feltáró kutatásokat végzünk a barlangban (Helikon- terem, Lovassy- terem, Alba Regia- terem, Szabó Pál Zoltán- terem ácsolt akna). Mindez légnyomásfüggő, kutatásainkat a CO² határozza meg.

Cserszegtomaj, 2007. január 12.

Tisztelettel:

.....
Takács Ferdinánd
Labirint KBSE elnök

